

EXIT – POIS PROSTITUUTIOSTA RY:N TOIMINTAKERTOMUS 2019

hyväksytty yhdistyksen kevätkokouksessa 18.8.2020

Exit – pois prostituutiosta ry perustettiin 2008 tarkoituksenaan edistää prostituutiossa toimivien irrottautumista prostituutiosta. Järjestö työskentelee seksuaalisen kaltoinkohtelun ja prostituution vähentämiseksi keskittymällä ennaltaehkäisyyn, tuki- ja neuvontatyöhön sekä tiedottamiseen ja vaikuttamistyöhön.

Nuorten parissa on työskennelty 2010 lähtien (Nuorten Exit). Vuosina 2017-2019 toiminta on laajentunut päihdeiden aktiivikäyttäjien parissa toimineen Usva-hankkeen myötä. Vuonna 2019 Exit – pois prostituutiosta ry:n kaikkia toimintoja rahoitti sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotoilla.

Exit ry:n toiminnan tavoitteena on kehittää sekä ennaltaehkäiseviä työmuotoja että tukityötä. Toimintavuosien aikana on vahvistunut ymmärrys siitä, että seksuaalinen kaltoinkohtelu, vastikkeellisen seksi ja prostituutio ovat ilmiöinä linkittyneitä toisiinsa.

Seksuaalinen kaltoinkohtelu sisältää sekä seksuaalirikokset että muut seksuaalista itsemääräämisoikeutta rikkovat kokemukset. Ennaltaehkäisevän työn ja tukityön lisäksi Exit ry osallistuu prostituutiosta käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toimii asiantuntijana seksuaaliseen kaltoinkohteluun liittyvissä kysymyksissä.

Pelottelun ja uhkakuvien sijaan Exit ry:n toiminnassa vahvistetaan haavoittuvassa asemassa olevien nuorten ja nuorten aikuisten omia rajoja ja kykyä toimia. Puhumalla asioista rohkeasti puretaan myyttejä ja vähennetään kaltoinkohteluun liittyviä häpeän kokemuksia. Ydinasiaksi on noussut ymmärrys siitä, että seksuaalisen kaltoinkohtelun ja vastikkeellisen seksin ennaltaehkäiseminen edellyttää auttamistyön lisäksi sitä, että nuorten seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja tietämystä seksuaalioikeuksista vahvistetaan.

Nuorten Exitin toiminnan kohderyhmänä ovat 13-29-vuotiaat nuoret ja Usva-hankkeessa nuoret aikuiset päihdeiden aktiivikäyttäjät. Vuonna 2019 työtä toteutettiin asiakkaiden omissa toimintaympäristöissä: verkossa, kouluissa, nuorten tapahtumissa sekä päihde- ja asunnottomuuspalveluissa. Exit ry kouluttaa, konsultoi ja tiedottaa myös nuorten kanssa työskenteleviä ammattilaisia seksuaalisen kaltoinkohtelun tunnistamisesta, puheeksi ottamisesta ja avun piiriin ohjaamisesta sekä nuorten seksuaalisen itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta.

Nuorten Exitin vuosi 2019 oli erittäin aktiivinen ja toimelias ja palvelujen kysyntä oli suurta. Edelliseen vuoteen verrattuna esimerkiksi kouluvierailuilla tavoitettiin yli 3000 nuorta enemmän ja nuorten kanssa toimivia ammattilaisia koulutettiin kymmenkertainen määrä. Ennaltaehkäisevässä verkkotyössä käynnistyi useita uusia toiminnan ja yhteistyön muotoja.

Usva-hankkeen viimeisenä toimintavuonna 2019 erityisenä painopisteenä oli hankkeessa kehitetyn toimintamallin tunnetuksi tekeminen ja ammattilaisten kouluttaminen. Molemmista saatiin erittäin hyvää palautetta. Usva-hankkeen jalkautuvaa työtä ja asiakastyötä päihdeiden aktiivikäyttäjien parissa jatkettiin joulukuulle asti.

Suuri osa seksuaalista kaltoinkohtelua kohdanneista ei koskaan kerro tapahtuneesta kenellekään. Tarjoamalla tukea nimettömästi ja luottamuksellisesti mahdollistamme avun saavutettavuuden. Exit ry:n keskeinen viesti on, että kaltoinkohtelun ja seksuaaliväkivallan kokemuksista on mahdollisuus selviytyä.

Toiminnan arvot

FEMINISMI

Muutamme yhteiskuntaa niin, että sukupuolten välinen tasa-arvo ja ihmisten yhdenvertaisuus saavutetaan. Tämä tehdään purkamalla eriarvoisuutta tuottavia ja ylläpitäviä valtarakenteita, normeja ja stereotyyppioita.

SEKSUAALINEN ITSEMÄÄRÄMISOIKEUS

Vahvistamme seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Jokaisella on oikeus koskemattomuuteen ja vapaus päättää itse omasta seksuaalisuudestaan toisten itsemääräämisoikeutta kunnioittaen.

ROHKEUS

Uskallamme ottaa kantaa ja vaikeita asioita puheeksi. Rohkaisemme muita kertomaan kokemuksistaan ja ajatuksistaan turvallisesti.

OSALLISUUS

Työskentelemme toimijuutta vahvistaen ja yhteistä asiantuntijuutta rakentaen vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

VASTUULLISUUS

Toimimme vastuullisesti omia ja toisten rajoja kunnioittaen. Edistämme vastuullisuuteen oppimista yksilötasolla ja yhteiskunnassa.

Hallinto, talous ja tiimi

Vuonna 2019 Exit – pois prostituutiosta ry:n toimintojen rahoitus tuli sosiaali- ja terveysministeriöltä Veikkauksen tuotoista. Nuorten Exit sai Sosiaali- ja terveysministeriöltä kohdennettua toiminta-avustusta 251 000 euroa ja Usva-hanke c-avustusta 120 000 euroa.

Exit – pois prostituutiosta ry:n tilinpäätös vuonna 2019 oli 839,87 euroa ylijäämäinen. Ylijäämä koostui jäsenmaksutuotoista ja sillä vahvistettiin Exit – pois prostituutiosta ry:n omaa pääomaa.

Exit ry:n kevätkokous järjestettiin 25.4.2019 ja syyskokous 23.10.2019. Hallitus piti 12 kokousta, joista neljä oli sähköpostikokouksia. Hallitukseen kuuluivat Laura Rapo (puheenjohtaja), Henna Leppämäki (varapuheenjohtaja), Elina Aaltio, Tanja Lehtoranta (sihteeri ja henkilöstövastaava), Mirka Kartano, Anu Korhonen, Outi Mustonen (rahastonhoitaja), Sonja Tihveräinen ja Piia Vaara. Työvaliokunnan muodostivat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri/henkilöstövastaava ja toiminnanjohtaja.

Exit – pois prostituutiosta ry:n toiminnanjohtajana toimi Lotta Viinikka. Toiminnanjohtaja vastaa Exitin hallinnosta, taloudesta ja henkilöstöasioista sekä toimii Nuorten Exitin tiiminvetäjänä.

Nuorten Exitin tiimissä oli vuonna 2019 kaksi suunnittelijan, asiakastyön ohjaajan tehtävää. Ennaltaehkäisevästä verkkotyöstä vastaavana suunnittelijana toimi Saara Kokkonen ja ammattilaisten kouluttamisesta ja konsultoinnista vastaavana suunnittelijana toimi Krista Kokkonen. Lisäksi Nuorten Exitin tiimissä toimi vapaaehtoistoiminnan suunnittelija, jonka vastuulle kuului myös nuoria kohtaavan työn suunnittelu ja toteuttaminen. Vapaaehtoistyön suunnittelijana toimi Netta Puustinen.

Usva-hankkeen projektipäällikön sijaisena toimi Anniina Piironen elokuun alkuun asti ja Sonja Tihveräinen elokuun alusta vuoden loppuun. Usva-hankkeen suunnittelijana, asiakastyön ohjaajana toimi toukokuuhun asti Raila Lainejoki ja heinäkuusta eteenpäin Annika Mansner.

Työntekijöille järjestettiin säännöllinen työnohjaus. Yhdistyksen kirjanpidon hoiti Christine Nenonen Necarex Oy:stä ja tilintarkastajana toimi Hannele Stenmark BDO Oy:stä. Exit ry:n toimisto sijaitti Helsingin Ruoholahdessa osoitteessa Tallberginkatu 2 B, 4-2.

Nuorten parissa tehtävä työ: Nuorten Exit

KOHTAAVA TYÖ

Nuorten parissa kohtaavaa työtä eli kasvokkain tehtävää ennaltaehkäisevää työtä tehdään kouluvierailuiden, nuorille suunnattuihin tapahtumiin osallistumisen sekä nuorten ryhmätoiminnan avulla. Kohtaavaa työtä tehdään pääsääntöisesti pääkaupunkiseudulla, mutta vuonna 2019 vierailtiin myös mm. Lahdessa, Turengissa ja Lopella. Vuonna 2019 Nuorten Exitin kohtaavan työn tarve oli erittäin suuri. Kouluvierailujen, tapahtumien ja kohdattujen nuorten määrä moninkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna.

Kouluvierailut

Kouluvierailuilla käsiteltiin seksuaalista itsemääräämisoikeutta, seksuaalista kaltoinkohtelua ja nuorta suojaavaa lainsäädäntöä sekä nuorille suunnattuja tukipalveluita. Kouluvierailuille ja aiheen käsittelylle on niin nuorten kuin opettajienkin palautteiden perusteella tarvetta. Nuoret osallistuivat oppitunneilla tietovisaan sekä yhteiseen keskusteluun, ja tunnelma oli oppitunneilla useimmiten hyvä ja innostunut. Kouluvierailujen aikana nuorten oli mahdollista jättää kysymyksiä Nuorten Exitin internet-sivuilla olevalle Kysy & lue -palstalle nimettömästi. Oppituntien pitämisen lisäksi Nuorten Exit osallistui myös kouluilla järjestettäviin hyvinvointilaisuuksiin.

Vuonna 2019 Nuorten Exitin kouluvierailujen kysyntä oli todella suurta ja vierailuja tehtiin paljon. Vuoteen 2018 verrattuna vuonna kouluvierailujen määrä viisinkertaistui ja vierailuilla tavattiin yli 3000 nuorta enemmän.

Kouluvierailuilla tavatut nuoret: 3874

Kouluvierailuilla tavattu henkilökunta: 190

Pidetyt oppitunnit: 106

Poimintoja palautteista:

"Opin paljon uutta varsinkin omiin rajoihin ja oikeuksiin liittyviin asioihin."

"En tiennyt, että homottelu ja huorittelu ovat myös kaltoinkohtelua. Hyvä oppitunti!"

"Opin mitä grooming tarkoittaa"

"Tekijä on aina vastuussa ei tarvitse hävetä jos on kokenut häirintää"

Tapahtumat

Nuorten Exit osallistui toukokuussa yläkouluikäisille suunnatun Pidä huolta – poliisioittokunnan konsertin oheisohjelman tuottamiseen Finlandia-talolla sekä koulujen päättäjäistapahtumaan Mustikkamaalla Helsingissä. Molemmista tapahtumista nuoret pääsivät pohtimaan seksuaaliseen itsemääräämisoikeuteen liittyviä kysymyksiä yhdessä Nuorten Exitin työntekijöiden ja vapaaehtoisten kanssa. Kesäkuussa Nuorten Exit oli mukana Nuorten Pride -tapahtumassa Helsingissä, jossa järjestettiin sateenkaarikynsistudio, tarjottiin mahdollisuus pelata Nuorten Exitin teemoihin liittyvää sanaselityspeliä ja keskusteltiin nuorten kanssa. Marraskuussa järjestetyssä Lahden Järkeä vai ei? -tapahtumassa Nuorten Exit toi yläkouluikäisille nuorille tietoa omista rajoista ja seksuaalisen kaltoinkohtelun teemasta kahtena päivänä. Marraskuussa Exit ry oli myös mukana toteuttamassa Valoa, ei väkivaltaa -tapahtumaa YK:n naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisena päivänä.

Tapahtumissa kohdatut nuoret: 565

Tapahtumien määrä: 7

Nuorten ryhmätoiminta

Nuorten tiloihin suunnatuilla vierailuilla annetaan tietoa seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta, madalletaan kynnyksiä puhua seksuaalisuudesta ja erityisesti seksuaalisesta kaltoinkohtelusta sekä tehdään tutuksi Nuorten Exitin ja muiden toimijoiden tukipalveluita. Nuorten ryhmätoimintaa toteutettiin vuonna 2019 tekemällä vierailuja nuorisotaloille sekä Aseman Lapset ry:n Walkers-bussiin. Nuorisotaloilla heräteltiin nuoria keskustelemaan seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta ja omista rajoista esimerkiksi pelien kautta.

Vierailuja: 7

Vierailuilla kohdatut nuoret: 134

Vierailuilla kohdatut ammattilaiset: 35

Vapaaehtoistyö Nuorten Exitissä

Vapaaehtoistoiminta on Nuorten Exitissä tukemassa perustehtävää: seksuaalisen kaltoinkohtelun ennaltaehkäisyä ja seksuaalisen itsemääräämisoikeuden vahvistamista. Nuorten Exit kouluttaa vapaaehtoisia 1-2 kertaa vuodessa.

Vuonna 2019 koulutus järjestettiin helmikuussa, jolloin mukaan saatiin 3 uutta vapaaehtoista mukaan Nuorten Exitin toimintaan. Vapaaehtoiset voivat osallistua nuorten tapahtumiin ja kouluvierailuihin sekä tuottaa seksuaalista itsemääräämisoikeutta vahvistavaa materiaalia kuten blogitekstejä. Toimintavuonna vapaaehtoisena toimi 11 henkilöä.

Ennaltaehkäisevä verkkotyö

Ennaltaehkäisevän verkkotyön sisältöjä:

- Instagram feed –julkaisut 169 kpl
- Chatfictionia Instagram storiesissa 3 jaksoa
- Blogitekstit 10kpl
- Minivisa-tietopeli seksuaalisen kaltoinkohtelun teemoista
- Kysy ja vastaa –tapahtuma Demi-lehden Instagramissa 4 kertaa vuoden aikana

- Mannerheimin Lastensuojeluliiton Nuortennetin valtaus 2 kertaa vuoden aikana

Nuorten Exitin ennaltaehkäisevän verkkotyön tarkoituksena on tuottaa verkkoon voimavarakeskeistä, seksuaalista itsemääräämisoikeutta vahvistavaa sisältöä, jonka avulla tarjotaan nuorille oikeaa tietoa ja pyritään madaltamaan kynnystä hakeutua tuen piiriin. Vuonna 2019 nuorille suunnatun ennaltaehkäisevän verkkotyön alustana toimi pääsääntöisesti Instagram. Vuoden aikana julkaistiin 169 Instagram feed -julkaisua. Yksittäisen julkaisun kattavuus oli parhaimmillaan noin 800 uniikkia tiliä. Julkaisuista tykättiin yhteensä 4094 kertaa.

Instagram storiesiin tuotettiin kolme jaksoa #omat rajat – chatfictionia. Chatfictionissa tarina etenee puhelimen ruudulla fiktiivisten hahmojen kirjoittamien viestien kautta. Tarinassa päähenkilö Aalto juttelee WhatsApp-sovelluksessa ystävänsä, terveydenhoitajan ja kumppaninsa kanssa seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta, seurustelusuhteestaan, seksiin painostamisesta ja ehkäisyn käytöstä. Chatfictionin katsojat saivat päättää, miten tarina etenee jaksosten jälkeen. Tarinalla haluttiin kertoa nuorille, että painostaminen ei kuulu seksiin eikä seurusteluun. Lisäksi painotettiin, että seksuaalinen itsemääräämisoikeus kuuluu jokaiselle, kaikissa tilanteissa.

Snapchatin käytöstä nuorille suunnatussa viestinnässä luovuttiin vuoden 2019 alussa, sillä julkaisut eivät tavoittaneet nuoria. Verkkosivuilla julkaistiin tuttuun tapaan nuorille suunnattuja blogipostauksia. Nuorten seksuaalista kaltoinkohtelua ennaltaehkäisevää sekä seksuaalista itsemääräämisoikeutta tukevaa verkkosisältöä tuotettiin sosiaaliseen mediaan ja verkkosivuille kuukausittain vaihtuvien teemojen mukaan. Näin taattiin verkkosisällön monipuolisuus. Teemoja olivat esimerkiksi itsemyyötätunto, seksuaalioikeudet ja seksuaaliseen kaltoinkohteluun liittyvä lainsäädäntö.

Nuorille suunnattua ennaltaehkäisevää verkkotyötä jatkettiin yhteistyössä Demi-lehden kanssa myös vuonna 2019. Yhteistyömuodoksi on vakiintunut Q&A-tuokiot Demin Instagramissa nuorten seksuaalista itsemääräämisoikeutta tukevista aiheista. Käsitellyt teemoja toimintavuonna 2019 olivat seksuaalinen kaltoinkohtelu verkossa ja somessa, flirttailu, nettideittailu ja -ystävyyttä, sekä kiusaaminen omien rajojen näkökulmasta. Seuraajia Demi Q&A-tuokioissa oli noin 3000 – 5000 per kerta.

Nuorten Exit toteutti yhteistyössä EHYT ry:n kanssa nuorille suunnatun minivisan, jossa nuori pääsee testaamaan tietämyksensä seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta. Visaa pelaamalla on mahdollista oppia lisää seksuaalisen kaltoinkohtelun teemasta, ja samalla puretaan aiheeseen liittyviä uskomuksia. Minivisa julkaistiin Ehytin Buenotalk-verkkosivuilla sekä Nuorten Exitin verkkosivuilla.

Toimintavuonna 2019 aloitettiin lisäksi yhteistyö Mannerheimin Lastensuojeluliiton Nuortennetin kanssa. Vuoden aikana toteutettiin kaksi Nuortennetin valtausta yhdessä Ensi- ja turvakotien liiton Nettiturvakodin kanssa. Valtauksien aikana otimme Nettiturvakodin kanssa yhteistyössä MLL:n Nuortennetin somekanavat ja verkkosivut haltuun noin viikon ajaksi. Teemoina valtauksissa olivat seurusteluväkivalta sekä ihastumisen ja seurustelun pelisäännöt. Valtauksien aikana Nuorten Exit tuotti erilaista sisältöä somekanaviin ja verkkosivuille, kuten tietoartikkeleja, visoja, gallupeja ja ryhmächatteja. Viestimme teemoista myös nuorten parissa toimiville ammattilaisille.

Palaute Nuortennetin valtauksen Instagram-sisällöistä, jotka käsittelivät seurusteluväkivaltaa:

"Mahtava on ollut seurata teidän valtausta, aivan sairaan hyvin menee kaikki! Oli aivan mahtava se teidän whatsapp-juttu instastoorissa! Tosi eläväisesti tulee tolle esiin asia, joka ei toki ole hauska, mutta ei se haittaa, että on mielekkäästi esitetty, päinvastoin. Ootte loistavia!"

Asiakastyö

Nuorten Exit tarjoaa keskustelutukea, neuvontaa ja palveluohjausta 13–29-vuotiaille nuorille. Nuorten Exitin kahdenkeskisessä chatissa nuori pääsee nimettömästi keskustelemaan koulutetun ammattilaisen kanssa omiin rajoihin, seurusteluun, seksuaaliseen kaltoinkohteluun ja vastikkeelliseen seksiin liittyvistä asioista.

2019 alkuvuodesta Nuorten Exitin chat oli auki tiistaisin klo 16-18 ja torstaisin klo 14-16. Torstain päivystysaika ei kuitenkaan tavoittanut nuoria toivotulla tavalla, joten syksyllä torstain päivystysajasta luovuttiin ja tiistain päivystysaikaa laajennettiin. Loppuvuoden chat oli auki tiistaisin klo 16-19.

Yksittäisten neuvontayhteydenottojen lisäksi nuorten on mahdollista saada verkon välityksellä lyhytkestoista keskustelutukea 1-5 tapaamisen verran. Työskentely on luonteeltaan nuoren tilannetta vakauttavaa ja pyrkii tarpeen vaatiessa ohjaamaan nuorta kasvokkain tukipalveluihin. Pääasiallisesti Nuorten Exitin chatissa käyvät nuoret suosivat kertaluonteista keskustelutukea ja neuvontaa. Chatin lisäksi Nuorten Exitillä on verkkosivuilla Kysy & Lue-palsta, jossa on vastattu erityisesti kouluvierailuilla nuorten jättämiin nimettömiin kysymyksiin.

Asiakastyön yleisimmät keskustelunaiheet liittyivät vuonna 2019 seurusteluun, seksuaalisuuteen ja sukupuoleen, seksuaaliseen kaltoinkohteluun sekä mielenterveyteen. Chatissa kohdattujen nuorten määrä kasvoi selvästi vuoteen 2018 verrattuna.

Vastatut asiakasyhteydenotot

Kysy & lue: 25

Chat: 232

Chatissa jonoon jääneitä: 102

Nuoret lyhytkestoisen tuen parissa: 4

Nimetöntä palautetta asiakastyöstä:

"Oli mukava että sain jutella tästä sun kanssa. On hieman varmempi fiilis tästä jutusta. Ja ehkä mä uskallan nyt tehdä jotakin asian eteen."

"Kiitos siitä että sanoit ettei se ollu mun syytä. Ja kiitos avusta."

"On ollut mukava jutella. Vähän varovaisesti tänne tulin, mutta kiva kun vastassa oli ymmärtäväinen ihminen, joka ei tuomitse. :) Kiitos tosi paljon."

Ammattilaisten koulutus ja konsultointi

Nuorten Exitin ammattilaisten koulutukset perustuvat tutkittuun tietoon, asiakastyöhön ja kohtaavaan työhön pohjautuvaan kokemukseen, sekä yhteistyöverkostoissa jaettuun asiantuntijuuteen. Vuonna 2019 Nuorten Exitin ammattilaiskoulutusten kysyntä oli merkittävää ja Nuorten Exit koulutti ammattilaisia kymmenkertaisen määrän edelliseen vuoteen verrattuna. Koulutukset käsittelivät nuorten seksuaalisen kaltoinkohtelun ennaltaehkäisemistä, huolen puheeksiottoa sekä kaltoinkohtelua kokeneen nuoren kohtaamista ja tukemista.

Keväällä Nuorten Exit piti kaksi koulutusta Helsingin kaupungin nuorisotyöntekijöille, ensin etsiville ja jalkautuville nuorisotyöntekijöille ja myöhemmin keväällä kaikille halukkaille nuorisopalveluiden yksiköiden työntekijöille. Syksyllä pidettiin myös asiantuntijapuheenvuoro kaupungin nuorisotyöntekijöiden syystilaisuudessa. Tämän lisäksi Nuorten Exit koulutti mm. Espoon kaupungin maahanmuuttajapalveluiden työntekijöitä ja aikuissosiaalityön nuorten tiimin työntekijöitä, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelijoita.

Jo pidempään kestänyt yhteistyö Helsingin kaupungin lastensuojelun nuorten vastaanotto toiminnan kanssa jatkui myös vuonna 2019. Uusia vastaanottoyksiköiden työntekijöitä koulutettiin syksyllä

ohjaamaan nuorten seksuaalista itsemääräämisoikeutta vahvistavaa Omat rajat -työpajaa. Työpajan tarkoitus on toimia osana yksiköiden sijoitettujen nuorten parissa tehtävää työtä. Työntekijöiden osaamista ylläpidetään Nuorten Exitin koulutuksilla jatkossakin aina tarpeen mukaan.

Koulutusten lisäksi Nuorten Exit puhui kahdessa vanhempainillassa, Ruusuvuoren koulussa ja Turengin yhteiskoulussa. Vanhempainilloissa käsiteltiin nuorten seksuaalista kaltoinkohtelua ja seksuaaliseen kaltoinkohteluun linkittyvien aiheiden puheeksi ottoa perheessä.

Nuorten Exit toimii myös konsultoivana tahona nuorten parissa toimiville ammattilaisille seksuaalisen kaltoinkohtelun teemoissa. Vuonna 2019 konsultointi sisälsi mm. tukea oppilashuollossa ilmenneisiin kaltoinkohtelun tilanteisiin, väkivaltatyön kentän palveluiden kartoittamista sekä ehdotuksia erilaisista menetelmistä ja materiaaleista seksuaalisen kaltoinkohtelun ennaltaehkäisemiseksi ja seksuaalisen itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi.

Yksittäisten konsultointien lisäksi Nuorten Exit tarjosi asiantuntemustaan yhteistyökumppanina 2019 alkaneessa Osaamiskeskus Koordinaatin Groomingin tunnistaminen ja ennaltaehkäisy nuorisotyössä -hankkeessa. Valtakunnallisessa vuoden kestävässä hankkeessa vahvistetaan nuorisotyöntekijöiden osaamista lasten ja nuorten seksuaalisen houkuttelun ja seksuaaliväkivallan vastaiseen toimintaan. Syksyllä Nuorten Exit puhui hankkeen järjestämässä ”Grooming ja seksuaaliväkivalta – mistä on kysymys?”-webinaarissa.

Nuorten Exit toimii asiantuntijana seksuaalisen kaltoinkohtelun kysymyksissä myös nuorten asioiden vuoksi kokoontuville alueellisille verkostoille. Alueellisia verkostoja olivat 2019 esimerkiksi Seppä-verkosto Espoossa, Itiksen verkosto Itä-Helsingissä, Lanuke- (lapset ja nuoret keskustassa) verkosto Helsingin keskustassa, sekä Helsingin poliisin ennalta estävän toiminnon yhteistyötapaamiset alueen nuorten kanssa toimiville tahoille. Nuorten Exit piti Seppä-verkostolle koulutuksen keväällä 2019.

Koulutuksia, konsultointeja ja puheenvuoroja: 29

Koulutuksissa ja puheenvuoroissa tavoitettuja ammattilaisia: 578

Verkostotapaamisia: 16

Palautteita koulutuksista:

"Oli mukavaa, että tilaisuus oli keskusteleva ja tunnelma oli välitön."

"Kiitos, tärkeää palata aina välillä tämän aiheen äärelle, jotta saa taas varmuutta itselleen omaan toimintaan."

"Mielenkiintoinen koulutus, konkreettisia ohjeita ja vinkkejä. Rento meininki ja helppoa kysyä lisää. Tärkeä teema."

"Teoriaa on tärkeää oppia ja käydä läpi, mutta meillä kun painotetaan toiminnallistamista, niin kaikki tällainen konkreettinen ja menetelmät yms. on tosi hyvä juttu."

Ammattilaisille ja nuorille suunnattu materiaali

Syksyllä 2019 Helsingin kaupungin nuorisopalvelut ja Nuorten Exit tuottivat yhteistyössä oppaan ”EI seksuaaliselle kaltoinkohtelulle – opas seksuaalisen kaltoinkohtelun ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi nuorisotyössä.” Opas on suunnattu helsinkiläisille nuorisotyöntekijöille seksuaalisen kaltoinkohtelun ehkäisemiseksi sekä kaltoinkohtelua kokeneiden nuorten auttamiseksi ja ohjaamiseksi oikean tuen piiriin. Opas on hyödyllinen myös muille nuorten kanssa toimiville ammattilaisille. Tiivistä oppaasta löytyy selkeää tietoa siihen, miten käsitellä teemaa nuorten kanssa ennaltaehkäisevästi sekä siihen, miten toimia, jos kohtaa työssään seksuaalista kaltoinkohtelua kokeneen nuoren. Opas julkaistiin sekä sähköisessä että painetussa muodossa ja toimitettiin kaupungin jokaiseen nuorisotyön yksikköön. Oppaan lisäksi yhteistyönä tuotettiin myös ”EI

seksuaaliselle kaltoinkohtelulle”-juliste, joka tarjoaa nuorille tietoa seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta. Julisteesta tehtiin myös käännökset ruotsiksi ja englanniksi. Julisteet julkaistiin sähköisesti ja painetut versiot toimitettiin jokaiseen Helsingin kaupungin nuorisotyön yksikköön.

Nuorten Exitin nuorille suunnattua materiaalia uusittiin vuonna 2019. Uusitut materiaalit sisälsivät chat-palvelua mainostavan käyntikortin ja julisteen. Nuorten Exitin palveluiden ja teemojen saavutettavuuteen kiinnitettiin aiempaa tarkemmin huomiota ja materiaaleissa käytettyjä termejä selkeytettiin nuorille ymmärrettävämmiksi. Materiaaleja lähetettiin postitse mm. kouluihin sekä jaettiin ammattilaisten koulutuksissa ja verkostotapaamisissa. Käyntikortteja annettiin nuorille kohtaavan työn yhteydessä, esimerkiksi kouluvierailuilla.

Tuotetuista materiaaleista viestittiin aktiivisesti sosiaalisen median kanavissa. Nuorten parissa toimiville ammattilaisille suunnatun viestinnän alustoina toimivat Facebook ja Twitter. Materiaalin jakamisen ja mainostamisen lisäksi Facebookissa ja Twitterissä viestittiin Nuorten Exitin toiminnasta, jaettiin seksuaalisen kaltoinkohtelun teemaan liittyviä artikkeleita ja otettiin kantaa järjestön teemoihin liittyviin ajankohtaisiin aiheisiin.

Päihteiden aktiivikäyttäjien parissa tehtävä työ: Usva-hanke

Usva-hankkeen tarkoituksena oli kehittää ja pilotoida toimintamalli nuoriin aikuisiin päihteiden aktiivikäyttäjien kohdistuneen seksuaalisen kaltoinkohtelun tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi. Kohderyhmälle tarjottiin tukea ja neuvontaa heidän omissa toimintaympäristöissään, kuten päihteidenkäyttäjille suunnatuissa terveysneuvontapisteissä ja päiväkeskuksissa sekä etsivän työn avulla kaduilla, julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Aktiivisen päihteidenkäytön tiedetään vaikeuttavan palveluihin hakeutumista, niihin pääsemistä ja tukisuhteeseen sitoutumista. Tämän vuoksi hankkeen toimintamuodot pyrittiin viemään mahdollisimman lähelle kohderyhmää ja yksilötukeen tarjottiin mahdollisuus jo saman päivystyskerran aikana.

Hankkeen tarkoituksena oli myös vahvistaa ammattilaisten valmiuksia päihteiden aktiivikäyttäjien kokeman seksuaalisen kaltoinkohtelun kohtaamiseen verkostotyön, vaikuttamistyön ja koulutusten avulla. Lisäksi tuotettiin materiaaleja ammattilaisten ja hankkeen kohderyhmän tueksi.

Vuosi 2019 oli Usva-hankkeen viimeinen toimintavuosi. Vuoden aikana kaikkia Usva-hankkeen toimintoja jatkettiin aktiivisesti loppuun asti. Päihteiden aktiivikäyttäjää kohtaavan työn laajuuteen vaikutti jonkin verran se, että Usva toimi osan vuodesta vain yhden työntekijän voimin. 2019 erityisenä painopisteenä oli hankkeessa kehitetyn toimintamallin koostaminen ja viimeistely sekä ammattilaisille suunnatun, seksuaalisen kaltoinkohtelun tunnistamista ja puheeksi ottoa käsittelevän oppaan laatiminen. Lisäksi panostettiin toimintamallin ja hankkeessa kertyneen asiantuntemuksen levittämiseen järjestämällä koulutuksia ja esittelemällä Usva-hanketta erilaisissa tapahtumissa.

PÄIVYSTYKSET TOIMINTAYMPÄRISTÖISSÄ

Matalan kynnyksen toimipisteissä tehtävää päivystystoimintaa jatkettiin vuoden 2019 joulukuuhun asti. Päivystystyötä tehtiin Tukikohta ry:n avoimissa ovissa ja Osis/Tsempis-kahvilassa, Kallion D- asemalla, Sininauhasäätien asumispalveluyksikössä Ruusulankadulla, A-klinikkasäätien K-klinikoilla,

Espoon kaupungin terveysneuvontapiste Linkissä, Vantaan kaupungin terveysneuvontapiste Vinkkareissa Myyrmäessä ja Tikkurilassa sekä Vantaan kaupungin H-klinikalla Myyrmäessä.

Päivystyksissä Usva-hankkeen työntekijä oli toimintaympäristöissä paikalla sovitusti noin kahden viikon tai kuukauden välein esittelemässä hanketta, keskustelemassa seksuaalisesta kaltoinkohtelusta ja muista ajankohtaisista teemoista sekä tarjoamassa ohjausta ja neuvontaa. Päivystysten yhteydessä tarjottiin mahdollisuutta kahdenkeskiseen keskusteluun erillisessä tilassa. Päivystysten yhteydessä jaettiin myös hankkeen materiaaleja.

Päivystyskerrat: 58

Kohdatut kohderyhmän edustajat toimintaympäristöissä: 275

Päivystysten lisäksi hankkeessa järjestettiin itsemääräämisoikeutta ja omia rajoja käsitteleviä koulutuksia ja työpajoja yhteistyökumppanien ylläpitämissä vertaisryhmissä. Vuoden 2019 aikana käytiin viidessä eri vertaisryhmässä. Ryhmätoiminnan kautta tavoitettiin yhteensä 16 kohderyhmään kuuluvaa osallistujaa Helsingissä mm. Kipinä ry:n kohtaamispaikka Mestassa, Kallion D-aseamalla, Tukikohta ry:n vertaisryhmässä ja Sininauhasäätiön Nuoli-hankkeen nuorten kohtaamis- ja tukipisteessä.

ETSIVÄ TYÖ

Usva-hankkeessa on kolmen vuoden ajan toteutettu etsivää työtä toimintaympäristöjen ulkopuolella kaduilla sekä julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Vuonna 2019 etsivää työtä tehtiin aiemmin vakiintuneeseen tapaan Diakonissalaitoksen Dösa-hankkeen kanssa, henkilöstöressurssisyyistä hieman aiempaa vähemmän.

Jalkautumiskerrat: 3

Kohdatut kohderyhmään kuuluvat: 17

YKSILÖASIAKASTYÖ

Hankkeessa tarjottiin yksilötukea päihteiden aktiivikäyttäjille seksuaalisen kaltoinkohtelun kokemuksissa sekä muissa seksuaalisuuteen ja ihmissuhteisiin liittyvissä kysymyksissä. Tuki on luonteeltaan vakauttavaa kriisitukea, seksuaalineuvontaa, psykososiaalista tukea ja palveluohjausta. Tukea tarjottiin asiakkaalle nimettömästi ja luottamuksellisesti keskimäärin 1-5 kertaa yhteistyökumppaneiden tiloissa.

Hankkeessa tavoitettiin yksilöasiakkaita matalan kynnyksen toimintaympäristöissä tehtävän päivystystyön avulla, yhteistyökumppaneiden ohjaamina ja asiakkaiden omien yhteydenottojen kautta. Tapaamisten lisäksi asiakkaisiin on tarvittaessa ollut mahdollista olla yhteydessä puhelimitse. Noin puolet hankkeen aikaisista tukisuhteista jäi yhteen kertaan ja noin puolet asiakkaista on tavoitettu useamman kerran.

Vuonna 2019 yksilöasiakkaita oli jonkin verran aiempia vuosia vähemmän, mutta heidät tavoitettiin useampia kertoja. Yksilöasiakkailta saadun kirjallisen palautteen perusteella tuki koettiin merkityksellisenä ja tarpeellisenä.

Yksilöasiakkaat: 5

Tapaamiset: 16

Puhelinyhteykskerrat: 10

AMMATTILAISTEN KOULUTTAMINEN

Usva-hankkeen järjestämällä koulutuksilla pyrittiin vahvistamaan päihteiden aktiivikäyttäjää työssään kohtaavien ammattilaisten valmiuksia seksuaalisen kaltoinkohtelun tunnistamiseen ja puheeksiottoon. Koulutukset ovat olleet kestoltaan tunnista kolmeen tuntiin koulutuksen tilaajan tarpeista riippuen.

Hankkeen viimeisenä toimintavuonna 2019 painopisteenä oli hankkeessa kehitetyn toimintamallin levittäminen ja ammattilaisille suunnatun oppaan tunnetuksi tekeminen. Näitä tarkoituksia varten erilaisia koulutustilaisuuksia järjestettiin yhteensä 14, enimmäkseen pääkaupunkiseudulla mutta myös muualla Suomessa. Koulutukseen osallistujat olivat päihde-, mielenterveys- ja väkivaltatyön toimijoita ja opiskelijoita. Usva-hankkeen loppuseminaari järjestettiin 12.11.2019 Helsingissä.

Koulutuskerrat: 14

Osallistujamäärä: 164

HAVAINTOJA

Usva-hankkeen alkuvaiheessa havaittiin, että toiminnan kohdentaminen ainoastaan nuoriin aikuisiin päihteiden aktiivikäyttäjiiin on vaikeaa, sillä toimintaympäristöissä käy monen ikäisiä henkilöitä. Lisäksi hankkeessa huomattiin, että erityisesti nuorimpien päihteiden aktiivikäyttäjien tavoittaminen on haastavaa. Nuorimmat päihteiden aktiivikäyttäjät eivät juurikaan vietä aikaa kohderyhmälle suunnatuissa matalankynnyksen palveluissa, eivätkä he välttämättä koe itse tarvitsevansa apua. Usva-hankkeen alkuperäisen tavoitteen mukaisesti hankkeen toiminta myös vuonna 2019 kohdennettiin niihin toimintaympäristöihin, jotka tavoittavat erityisesti nuoria aikuisia, mutta yksilötukea tarjottiin kaikille iästä riippumatta.

Hankkeessa huomattiin myös, että yksilöasiakkaiden tavoittaminen on haastavaa ja että yhteistyökumppanien aktiivinen ohjaus madalsi selvästi uuden asiakkaan yhteydenoton kynnystä. Vaikka seksuaalinen kaltoinkohtelu ja vastikkeellinen seksi ovat yleisiä päihteiden aktiivikäyttäjien keskuudessa, yksilötuen piiriin ei ohjautunut tavoiteltua määrää yksilöasiakkaita yhtenäkin hankevuotena. Tavoittamisen haasteita selittää mm. kohderyhmän haastavat elämäntilanteet, joita päihderiippuvuus hallitsee. Kohderyhmän tuen tarve kohdistuu usein monelle elämän osa-alueelle, eikä seksuaalisen kaltoinkohtelun käsittelyä koeta välttämättä aktiivisen päihteidenkäytön aikana ajankohtaiseksi tai tarpeelliseksi. Toisaalta kaikki tavoitetut asiakkaat eivät halukkuudesta huolimatta kyenneet sitoutumaan tukiprosessiin.

Usva-hankkeessa saadut kokemukset ja havainnot vahvistivat ymmärrystä siitä, että päihteitä aktiivisesti käyttävillä naisilla on suuri riski kohdata seksuaalista kaltoinkohtelua ja vastikkeellista seksiä. Toisaalta miesten on usein naisiakkin vaikeampaa hakea apua seksuaalisen kaltoinkohtelun kokemuksiin. Avunsaannin kannalta olennaiseksi asiaksi muodostuu päihdealan ammattilaisten taito ottaa seksuaalisen kaltoinkohtelun kokemukset puheeksi.

Usva-hankkeen koulutusten avulla on voitu vahvistaa päihteiden aktiivikäyttäjien parissa työskentelevien ammattilaisten valmiuksia seksuaalisen kaltoinkohtelun tunnistamiseen ja asiakkaan tukemiseen. Hankkeen koulutuksista ja toimintamallista saatiin vuonna 2019 hyvää palautetta ja moni ammattilainen koki koulutuksen ja toimintamallin hyödylliseksi.

Viestintä ja vaikuttamistyö

Exit ry:n ulkoista viestintää tehtiin vuonna 2019 usealle eri kohderyhmälle: nuorille ja heidän vanhemmilleen, ammattilaisille, vapaaehtoistyöstä ja seksuaalisen itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta kiinnostuneille, poliittisille päättäjille ja yhteistyöverkostoille.

Ulkoista viestintää tehtiin erityisesti sosiaalisessa mediassa Facebookissa, Twitterissä ja Instagramissa ja myös verkkosivuilla. Nuorten Exitin toimintaan liittyvä viestintä ja materiaali löytyy Nuorten Exitin omilta verkkosivuilta (www.nuortenexit.fi). Prostituutioon, ihmiskauppaan ja Exit – pois prostituutiosta ry:hyn liittyvät materiaalit ovat koko järjestön yhteisellä verkkosivustolla. (www.exitry.fi)

Exit ry:llä on yhteinen viestintästrategia, jonka lisäksi Nuorten Exitillä ja Usva- hankkeella on omat viestintäsuunnitelmansa. Viestintäsuunnitelma sisältää myös ohjeistuksen kriisiviestintään. Viestinnän periaatteita ovat selkeys, luotettavuus ja lähestyttävyyys. Tärkeää viestinnässä on oikean tiedon esiintuominen ja erilaisten asiakkaiden parissa tehtävästä käytännön työstä tiedottaminen Exit ry:n arvojen mukaisesti.

Vuonna 2019 vaikuttamistyötä tehtiin mm. osallistumalla naisten ja tyttöjen asemaan liittyvän YK:n Pekingin toimintaohjelman 25-vuotisarviointiin kansalaisjärjestöraportissa sekä antamalla lausunto luonnokseen Suomen hallituksen raportiksi Lasten oikeuksia koskevan yleissopimuksen lasten myyntiä, lapsiprostituutiota ja lapsipornografiaa koskevan valinnaisen pöytäkirjan täytäntöönpanosta. Lisäksi Exit – pois prostituutiosta ry:llä oli THL:n koordinoiman Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan (NAPE) järjestöryhmässä varaedustajan paikka.

Elokuussa Exit ry osallistui asiantuntijana Helsingissä järjestettyyn CEDAW-sopimukseen liittyvän kuulemistilaisuuteen. Tilaisuuden aiheena oli suositus, jonka CEDAW-komitea on antamassa sopimuksen ihmiskauppaan liittyvästä osiosta. Paikalla oli kaksi CEDAW-komitean jäsentä sekä kansalaisjärjestöjä ja asiantuntijoita Suomen lisäksi Ruotsista, Norjasta, Ranskasta, Hollannista ja Baltian maista.

Vaikuttamistyötä tehtiin vuoden aikana myös sosiaalisessa mediassa kommentoimalla ajankohtaisia ilmiöitä ja uutisia sekä nostamalla esiin käytännön työn myötä tulleita tietoja ja näkökulmia. Lisäksi osallistuttiin useisiin seksuaalista kaltoinkohtelua ja väkivaltaa, prostituutiota ja ihmiskauppaa käsitteleviin tilaisuuksiin ja seminaareihin, pidettiin asiantuntijapuheenvuoroja ja tehtiin verkostoyhteistyötä muiden järjestöjen kanssa.

Usva-hankkeen osalta vaikuttamistyötä tehtiin ammattilaisille suunnattujen puheenvuorojen avulla, esimerkiksi valtakunnallisilla Päihdepäivillä toukokuussa.

Vuonna 2019 käynnistettiin Exit – pois prostituutiosta ry:n prostituutiopoliittisen ohjelman päivittäminen ja tätä varten järjestettiin jäsenilta 9.12.2019.

Exit ry jatkoi vuonna 2019 osallistumista syrjinnästä vapaa alue – kampanjaan, joka on kaikenlaisen syrjinnän, häirinnän ja kiusaamisen vastainen kampanja. Osallistumalla kampanjaan järjestö sitoutuu syrjimättömyyden periaatteeseen sekä vastustamaan ja puuttumaan syrjintään. Kampanjaa toteuttavat yhteistyössä oikeusministeriön kanssa useat järjestötoimijat kuten Ihmisoikeusliitto ry ja Nuorisoyhteistyö Allianssi.

Verkostoituminen ja kansainvälinen yhteistyö

Yhteistyötä tehtiin niin väkivaltatyötä tekevien järjestöjen kuin nuoriso-, sosiaali, -ja päihdetyön toimijoiden kanssa. Exitin työntekijät olivat aktiivisesti mukana monessa työn sisältöön liittyvässä verkostossa. Kukin työntekijä osallistuu verkostoyhteistyöhön omasta työnkuvastaan käsin.

Nuorten Exit ja Usva-hanke myös järjestivät avoimien ovien päivän yhteistyökumppaneille 2.4.2019.

Vuoden 2019 Exit ry:n toiminnassa aktiivisia verkostoja olivat Suomen kansallinen väkivaltaobservatorio, ihmiskaupparekosto, seksuaalioikeusverkosto sekä alueelliset nuorisotyöhön liittyvät verkostot. Verkkotyön osalta Nuorten Exit oli mukana Nuorille suunnatun verkkotyön foorumissa (NuSuVeFo). NuSuVeFossa Nuorten Exit osallistui saavutettavuustyöryhmän sekä yksilöohjauksen ryhmän toimintaan. Nuorten Exit oli myös mukana vapaaehtoistyöhön liittyvissä Valikko-tapahtumissa pääkaupunkiseudulla.

Usva-hanke osallistui Etsivän työn verkostoon sekä Nopean huumetiedon rinki Nopsaan. Usva-hanke jakoi Suomen kansallisen väkivaltaobservatorion 2019 puheenjohtajuuden yhdessä Naisten Linja ry:n kanssa. Väkivaltaobservatorio järjestää vuosittain valtakunnallisen Valoa, ei väkivaltaa-kampanjan, jossa puolustetaan naisten oikeutta väkivallattomaan elämään.

Exit ry on vuodesta 2017 lähtien ollut kansainvälisen prostituution vähentämiseen pyrkivän verkoston CAP Internationalin jäsen. Exitin hallituksen puheenjohtaja osallistui marras- joulukuun vaihteessa Pariisissa järjestettyyn CAP Internationalin konferenssiin, jossa valmistauduttiin vaikuttamistyöhön vuonna 2020 sekä kehitettiin CAP Internationalin toimintaa.